

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет
«Одеська юридична академія»
ГО «Південно-український центр гендерних проблем»

**«СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ:
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ»**

**«MODERN POLITICAL PROCESSES: GLOBAL AND
NATIONAL DIMENSIONS»**

МАТЕРІАЛИ IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
6 – 7 березня 2025 р.

м. Одеса

УДК 323.2+327(043.2)

За загальною редакцією президента Національного університету «Одеська юридична академія», доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, академіка Національної академії педагогічних наук України **С.В. Ківалова**.

Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 6-7 березня 2025 р.) /за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2025. 224 с.

Modern political processes: global and national dimensions : proceedings of the 4th International scientific and practical internet conference (Odesa, March 6-7, 2025) / Ed. S.V. Kivalov. Odesa, 2025. 224 p.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.

Марко О. (Київ) Концепція «п'ятої влади» у цифрову епоху	74
Барасій В. (Одеса) Трансформаційні процеси у медіа-просторі: вплив на політичну комунікацію.....	79
Воробйов В. (Одеса) Процес трансформації політичного представництва в умовах цифровізації суспільства	83
Махия С. (Київ) Штучний інтелект у глобалізаційних політичних процесах: переваги та ризики	87
Капсамун О. (Одеса) Стратегічні ризики проксі-війн в сучасному геополітичному протистовищенні	92
Кропивко В. (Одеса) Комунікативні технології: від «інженерії згоди» до інтерактивного формування громадської думки	95
Чигідін В. (Одеса) Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: баланс інтересів	99
Шевчук А. (Житомир) Постправда як чинник виборчого процесу: на прикладі президентських виборів в США 2024 року	103
Насарая А. (Одеса) Публічне адміністрування цифровізації портової діяльності в Україні	108
Галета Я. (Одеса) Суверенні права держави у системі багаторівневого управління морською діяльністю	114
Криворученко М. (Одеса) Цифровізація морської галузі: тенденції у сфері підготовки та дипломування моряків	119
Барановська В. (Одеса) Екологізація морської та портової діяльності: провідні глобальні ініціативи та правовий базис	123
Сушко А., Виговська В. (Одеса) Особливості демократичного транзиту в молдові	128
Возненко Л. (Одеса) Впровадження європейських стандартів у модель місцевого самоврядування в Україні	134
Проноза І., Піскун К. (Одеса) Вплив кібервійни на процес євроінтеграції: аналіз глобальних кейсів.....	138

III СЕКЦІЯ: ЕТНОНАЦІОНАЛЬНА ТА СОЦІОКУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА: МОДЕЛІ, МЕХАНІЗМИ, ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Rostetska S. (University of Nottingham (UK)) Vulnerability of migrants: from violence to modern slavery	142
Явір В. (Київ) Деколонізація в Україні: сучасний стан та перспективи	145
Кормич Л. (Одеса) Імідж влади як об'єкт в когнітивній війні	150
Голденштейн К. (Київ) Визначальні складові політики пам'яті	155

Валерій Чігідін,

депутат Одеської районної ради,

Член Постійної комісії з питань екології, природокористування,

Запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків

Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: баланс інтересів

В умовах демократичного політичного режиму муніципальні інституції, діючи у межах певної громади, отримують владу щодо представництва та захисту інтересів громадян України на рівні місцевого самоврядування. Визначаючи демократичне політичне представництво у контексті місцевого самоврядування у цілому та діяльності муніципальних інституцій, важливо наголосити на функції реалізації муніципальних інтересів.

Водночас, муніципальні інтереси є невід'ємною складовою суспільного (національного) інтересу. Адже, муніципальній інституції є не лише складовою місцевого самоврядування, а і публічної влади, реалізуючи на рівні громадян суспільний інтерес.

Слід безумовно погодитись із наступним визначенням: «Світом, як відомо, правлять інтереси... інтерес – це усвідомлена потреба, безпосередньо включена у практичне буття. Національний інтерес не виникає сам по собі. Визначення національних інтересів передбачає комплексну діяльність, яка враховує економіку, політику, право, культуру у їх взаємному зв'язку й певне змістове наповнення. Сюжетна лінія становлення національного інтересу та його розвитку зумовлюється наявністю конфліктних і кризових ситуацій у системі суспільних відносин, векторами розвитку елементів соціальної системи, що не збігаються; відсутністю соціальної рівноваги. З іншого боку, у суспільстві, що переживає фазу транзиту, тісно переплітаються впливи відцентрових і доцентрових тенденцій, які спричиняють появу конфліктних та кризових ситуацій» (2, с. 106-107).

Одним із головних завдань у процесі розвитку інституцій демократичного політичного представництва є пошук оптимального балансу між різними груповими інтересами, сукупність яких і формують суспільний інтерес.

Як зазначає дослідник конституційно-правових основ муніципальної влади в Україні Ю. Бабій: «...муніципальна влада сучасної України є витребуваною часткою публічного інтересу – питаннями місцевого значення, які необхідно вирішити в інтересах місцевого населення. Відповідно, її метою є забезпечення реалізації муніципального інтересу. Ця мета опосередковує завдання, функції, системно-структурну організацію муніципальної влади, повноваження її органів та обсяг муніципального управління» (1, с. 13).

Також Ю. Бабій наголошує на необхідності нормативного розмежування «частки публічного інтересу між державною та муніципальною владою» (1, с. 13).

У дослідженні процесу формування суспільного інтересу та його реалізації у системі політичного представництва на рівні муніципальних інституцій слід застосувати як теорію інституціоналізму так і парадигму «методологічного індивідуалізму». Такий теоретичний синтез дозволяє визначити етапи процесі формування суспільного інтересу, його ланки та інституції. В умовах демократичного політичного представництва основним суб'єктом формування владних інституцій виступає громадянин.

Погодимося із Р. Мінченко у тому, що «складова процесу демократичної модернізації національної державності, – це передусім визнання людини серцевиною та мірилом усіх державотворчих та правотворчих процесів, тому вона об'єктивно передбачає посилення ролі місцевого самоврядування і децентралізації державної влади» (5, с. 26).

Щодо функцій місцевого самоврядування, то вони обумовлені безпосередньо необхідністю децентралізації та урахуванням інтересів громад у процесі формування суспільного (національного) інтересу.

Перерахуємо основні функції: «По-перше, це функція перерозподілу державної влади, її децентралізація та мінімізація ролі держави у вирішенні

місцевих проблем. Як один з видів публічної влади місцеве самоврядування має слугувати як найповнішому розкриттю й самовираженню особистостей, що формують таку функціональну організацію. По-друге, обіймаючи весь спектр інтересів різних соціальних груп, рухів та громадських організацій, органи місцевого самоврядування здатні гнучко реагувати на виникнення соціальних негараздів і скеровувати виникаючі конфлікти. По-третє, володіючи значними ресурсами, місцеве самоврядування має можливість з урахуванням місцевих особливостей розвивати економічну, соціальну, політичну, духовну інфраструктуру, забезпечувати зростання політичної участі громадян, створювати механізми дійового громадянського контролю й тим самим уособлювати собою демократію та самоврядування» (3, с. 127).

Отже, слід визначити наступні ланки формування суспільного інтересу: «громадянин» – «громада» – «інституції місцевого самоврядування» – «інститути політичного представництва» – «інститути публічної влади». Кожна із них є важливою для дотримання балансу інтересів у процесі формування демократичного політичного представництва та впливає на діяльність муніципальних інституцій.

Слід безумовно погодитись із тим, що «Місцеве самоврядування має відповідати двом основним соціальним запитам: по-перше, реалізації права громадян на участь в управлінні місцевими справами, по-друге, створенню ефективної влади на місцях, здатної задовольняти як життєво важливі потреби населення, так і інтереси загальнодержавного розвитку» (4, с. 8-9).

Наприкінці наведемо цитату, яка, на нашу думку, визначає роль муніципальних інституцій у забезпеченні балансу інтересів: від індивідуальних та інтересів громад до державного та національного інтересу. Відзначимо: «Національний інтерес – це продукт складної сукупності узгоджених інтересів, соціальних груп, суспільства і держави, здатний справляти істотний вплив на владу. У цьому аспекті дуже багато, якщо не все, залежить від зрілості політичних інститутів, що відповідають за збалансованість інтересів, а також методик цього узгодження» (2, с. 107).

Список використаних джерел:

1. Бабій, Ю.Ю. (2023). Муніципальна влада сучасної України: конституційно-правові питання. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*, Вип.2(102), 13-24. <https://luhbulletin.dnuvs.ukr.education/index.php/main/article/view/101/94>
2. Зимогляд, В. (2006). Національний інтерес у контексті концепції політичної безпеки України. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2006. Випуск 30 (2). С. 106-115. https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/zymohliad_natsionalnyi.pdf
3. Зимогляд, В.Я. (2008). Розвиток місцевого самоврядування як чинник горизонтальної самоорганізації суспільства. *Український соціум*, № 3(26), 124-131. https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2008/07/124-131_no-3_vol-26_2008_UKR.pdf
4. Макаров, Г.В., Держалюк, О.М., Каплан, Ю.Б. (2011). Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування у межах нової системи територіальної організації влади в Україні. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень. 54 с. <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-06/Vzayemodiya-00350.pdf>
5. Мінченко, Р.М. (2011). Роль та значення місцевого самоврядування у розвитку української державності. *Актуальні проблеми держави і права*, Вип. 61, 25-34. http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_61_6